

1. Referentie

Referentie	Hermans, G., Van Assche, V. & Lauwers, J. (2000). <i>Omgaan met grenzen: reflecties van jeugdwerkers en opvoeders</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport. UA, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Vakgroep Cultuur en Welzijn (Antwerpen).
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	
Publicatievorm	Onuitgegeven onderzoeksrapport

2. Abstract

In deze fiche wordt het eindrapport van een vierjarig onderzoeksproject getiteld 'Zorg en Maatschappelijke integratie' weergegeven. Via kwalitatieve interviews werd het optreden van begeleiders binnen vier verschillende werksoorten (jeugdbewegingen, internaten, Bijzondere Jeugdbijstand en Werkingen Kansarme Jeugd) bij confrontatie met probleemgedrag van jongeren onderzocht. In deze fiche wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste onderzoeksresultaten. Op basis van dit onderzoek werden een aantal aanbevelingen voor jeugd(werk)beleidsmakers geformuleerd. Men pleit voor het behoud van variëteit tussen de verschillende sectoren. Daarnaast dient de aandacht bij het uittekenen van een beleid gericht te zijn op de mogelijkheden en beperkingen van groepswerk en individueel werken binnen een groep.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Delinquentie, Welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Preventie, sancties/maatregelen, gedrags- en emotionele problemen

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Minister van Cultuur, Gezin en Welzijn
Onderzoeker(s)	Greetje Hermans Veerle Van Assche Jan Lauwers Vakgroep Cultuur en Welzijn-Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen Universiteit Antwerpen Gebouw M (De Meerninne) Sint-Jacobstraat 2 2000 Antwerpen Tel: 03/275.52.76 Fax: 03/275.57.98 Email: ozadmin.psw@ua.ac.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	1. Welke pedagogische- en andere doelstellingen hebben jeugdwerkers en -opvoeders met de jongeren voor ogen? 2. Welke spanningsvelden worden in de verschillende werksoorten aangetroffen? 3. Hoe gaan jeugdwerkers en opvoeders met deze conflicten (agressie en druggebruik) om?
-----------------	--

Hypothesen	/
------------	---

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwalitatief: 104 diepte-interviews met begeleiders van jongeren van 15 jaar en ouder.
Onderzochte groep	Jeugdwerkers uit Werkingen Kansarme jeugd (37), opvoeders uit residentiële voorzieningen en instellingen van de Bijzondere Jeugdbijstand (37), leid(st)ers uit jeugdbewegingen (15) en opvoeders uit schoolinternaten (15)
Bereik	Vlaanderen

7. Resultaten

Doelstellingen die jeugdbegeleiders nastreven	Hoewel alle doelstellingen verband houden met de sociale integratie van de jongeren, werd een sterke variëteit onder de jeugdbegeleiders vastgesteld. Sommigen leggen de klemtoon op het individueel versterken van de jongeren, anderen werken eerder aan vaardigheden om te kunnen functioneren in de maatschappij. Deze accenten komen ook tot uiting in de verschillende werksoorten.
Omgaan met spanningen en conflicten	In dit onderzoek werden enkel agressie en druggebruik als conflictsituaties bestudeerd. Bij een conflict worden de jeugdbegeleiders doorgaans met drie vragen geconfronteerd: -Hoe bewaak ik grenzen? -Hoe vestig ik gezag? -Hoe kan dit conflict aangegrepen worden om de jongere iets te leren?
Accenten tussen de werksoorten	Binnen elke vraag kunnen de reacties van de jeugdbegeleiders doorgaans in twee tendensen worden ingedeeld, namelijk een strenge vs. een flexibele grensbewaking, leidingsgezag vs. vertrouwensgezag en individuele begeleiding vs. groepsbegeleiding. De vier werksoorten verschillen op vlak van doelstellingen en op vlak van omgaan met spanningen en conflicten: 1. <i>Jeugdbewegingen</i> : -De leiders hanteren vooral groeps- en ontwikkelingsgerichte doelstellingen. -Op agressie en druggebruik wordt gereageerd met een strikte grensbewaking, er wordt doorgaans een groepsgerichte grens gesteld. -De leiders passen vooral overwichtsgezag toe (bij een probleem wil men er vooral voor zorgen dat het stopt) -Er is weinig onderlinge verscheidenheid tussen de leiders qua aanpak. 2. <i>Werkingen Kansarme Jeugd</i> : -De begeleiders hanteren een soepelere grens in het omgaan met spanningen en conflicten. -Sommigen leggen de nadruk op overwichtsgezag, anderen benadrukken het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de jongere -Binnen een groepsgerichte aanpak is er ruimte voor individuele begeleiding. -Sommige begeleiders reageren vanuit een socio-culturele reflex (groepsontwikkeling staat centraal); anderen vanuit een welzijnsgerichte reflex (het bestrijden van het onwelzijn van het individu staat voorop) 3. <i>Bijzondere Jeugdbijstand</i> : -De doelstelling bestaat in de eerste plaats uit het verschaffen van een thuis en een sociaal netwerk -Er wordt een soepele grens gehanteerd. -Bescherming van het individu staat op de voorgrond. -Sommige begeleiders reageren vanuit een controlerende reflex (conflicten als probleemgedrag, regelovertreiding moet vermeden worden), anderen reageren vanuit een welzijnsgerichte reflex. 4. <i>Internaten</i> : -Een groepsgerichte en strenge bewaking. -Er wordt overzichtsgezag gehanteerd, maar ook bindingsgezag speelt een belangrijke rol. -De nadruk ligt op groepsbegeleiding. -Er is weinig onderlinge verscheidenheid tussen de begeleiders qua aanpak.
Beïnvloedende elementen	In het rapport worden verschillende elementen beschreven die de keuze voor een bepaalde aanpak beïnvloeden:

	1. <i>Aard van de doelgroep</i>: Jeugdbegeleiders die werken met jongeren die minder probleemgedrag stellen, hanteren een strengere grensaanpak dan jeugdbegeleiders die werken met jongeren die meer probleemgedrag stellen. Ook de keuze tussen een eerder individuele werking of een eerder groepsgerichte werking is hiervan afhankelijk. De keuzes zijn dus deelsafhankelijk van het opnamebeleid of de recrutering. 2. <i>Omgeving</i>: De werking is afhankelijk van de positie in het maatschappelijke veld, het mandaat, de relatie met andere actoren in het pedagogische veld en de cultuur van de organisatie en de jeugdbegeleider. 3. <i>Aard van het groepsverband</i>: De aanpak is ook afhankelijk van de aard van het groepsgebeuren (gedwongen vs. vrijblijvend) en de structurele omkadering (permanent vs. tijdelijk)
--	--

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Hermans, G., Lauwers, J. & Van Assche, V. (1998). *De zorg voor geplaatste jongeren: tussen controle en binding? Rapportering van de tweede fase (januari-december 1998) van het onderzoeksproject 'Zorg en Maatschappelijke integratie'*. Onuitgegeven onderzoeksrapport. Universiteit Antwerpen, Faculteit Politieke en Sociale wetenschappen, Vakgroep Cultuur en Welzijn (Antwerpen).